

МАТВЕСВА Н. В.

ст. викладач

ПВНЗ «Хмельницький економічний університет»

ОЛІЙНИК В. М.

магістрант

ПВНЗ «Хмельницький економічний університет»

### **ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ**

*У статті розкрито сутність фінансового планування на підприємствах. Деталізовано етапи розвитку фінансового планування. Охарактеризовано проблеми фінансового планування на підприємстві. Вказані переваги процесу планування до системи бюджетування. Наводяться фактори, що обмежують використання фінансового планування на підприємствах. Встановлено, що реалізація бюджетування дає можливість підприємству в діючих умовах організувати фінансове планування всієї виробничо-господарської діяльності, спрогнозувати рентабельність і прибутковість, оптимізувати цільові показники фінансово-економічної діяльності.*

*Ключові слова: фінансове планування, бюджетування, процес бюджетування.*

МАТВЕЕВА Н. В.

ст. преподаватель

ЧВУЗ «Хмельницкий экономический университет»

ОЛЕЙНИК В. М.

магістрант

ЧВУЗ «Хмельницкий экономический университет»

### **ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ НА ПРЕДПРИЯТИИ**

*В статье раскрыто сущность финансового планирования на предприятиях. Детализировано этапы развития финансового планирования. Охарактеризованы проблемы финансового планирования на предприятии. Указаны преимущества процесса планирования к системе бюджетирования. Приводятся факторы, ограничивающие использование финансового планирования на предприятиях. Установлено, что реализация бюджетирования дает возможность предприятию в действующих условиях организовать финансовое планирование всей производственно-хозяйственной деятельности, спрогнозировать рентабельность и прибыльность, оптимизировать целевые показатели финансово-экономической деятельности.*

*Ключевые слова: финансовое планирование, бюджетирование, процесс бюджетирования.*

MATVEEVA N. V.

senior lecturer

PIHE "Khmelnitskyi Economical University"

OLIYNYK V. M.

master's degree student

Private Higher Educational Institution "Khmelnitskyi Economical University"

### **PROBLEMS OF FINANCIAL PLANNING AT THE ENTERPRISE**

*The essence of financial planning at the enterprises is disclosed in the article. Stages of development of financial planning are detailed. The problems of financial planning at the enterprise are characterized. These benefits of the planning process to budgeting systems are indicated. Factors that restrict the use of financial planning at the enterprises are presented. It was established that the implementation of budgeting enables the enterprise to organize financial planning of the entire production and business activities in the current situation, to forecast efficiency and profitability, to optimize performance targets of the financial and economic activity.*

*Key words: financial planning, budgeting, budgeting process.*

---

nata.matveieva@mail.ru

---

**Постановка проблеми.** Фінансова стабільність є важливою передумовою успішного ведення господарської діяльності. Вона формує імідж господарюючого суб'єкта, є його

візитною карткою. Тому підприємствам і організаціям необхідно постійно дбати про фінансову стабільність, вживати заходи для її зміцнення. У контексті фінансової стабільності фінансовому плануванню має відводитися особлива роль, оскільки кожне підприємство, починаючи свою діяльність, зобов'язане чітко представляти потребу на перспективу у фінансових, трудових та інтелектуальних ресурсах, джерела їхнього одержання, а також уміти точно розраховувати ефективність використання наявних засобів у процесі роботи свого підприємства.

Фінансове планування як складова бізнес-планування є одним із найбільш ефективних інструментів менеджменту. Залучення як оперативного, так і стратегічного фінансового планування систематизує та впорядковує процес прийняття рішень на підприємстві, що є основною перевагою його використання.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання фінансового планування розглядається в працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Серед вітчизняних дослідників слід виділити: А. А. Бурлаков [1], О. П. Гузенко [2], В. М. Гриньова [3], Е. А. Зінь [4].

**Постановка завдання.** Метою статті є вивчення питання фінансового планування на підприємстві, виділити проблеми фінансового планування і запропонувати шляхи вдосконалення процесу планування.

**Виклад основного матеріалу.** Фінансове планування – це процес визначення обсягів фінансових ресурсів за джерелами формування та напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками діяльності підприємства в плановому періоді. Мета фінансового планування – забезпечення господарської діяльності підприємства необхідними джерелами фінансування.

Основою перспективного фінансового планування становить прогнозування, яке полягає у вивченні можливого фінансового стану підприємства на перспективу. На відміну від планування, прогнозування передбачає розробку альтернативних фінансових показників і параметрів, використання яких відповідно до тенденції зміни ситуації на ринку дає змогу визначити один із варіантів розвитку подій і фінансового стану підприємства. Тобто при прогнозуванні оцінюються можливі майбутні фінансові наслідки рішень, що приймаються, а при плануванні фіксуються фінансові показники, які підприємство намагається отримати в майбутньому [1, с. 251].

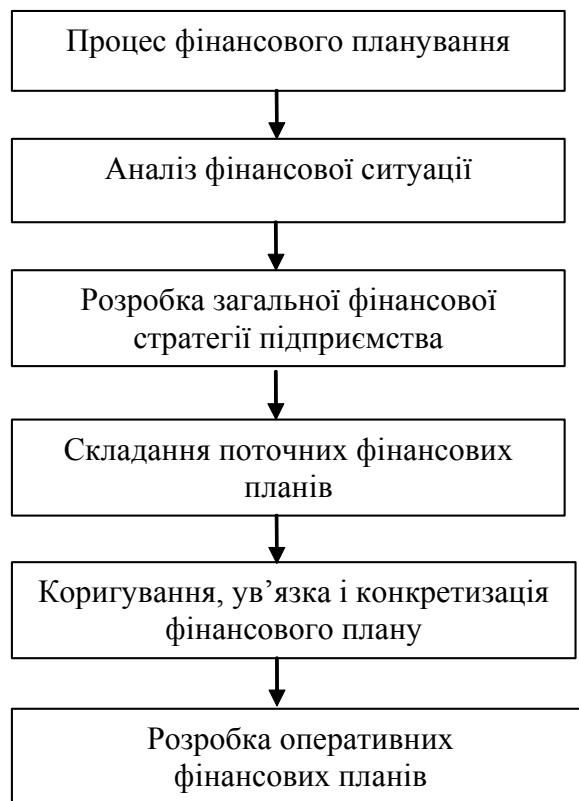
Фінансове планування охоплює найважливіші сторони фінансово-господарської діяльності підприємства, забезпечує необхідний попередній контроль за утворенням і використанням матеріальних, трудових і грошових ресурсів, створює умови зміцнення фінансового стану підприємства. У процесі розробки проекту фінансового плану визначається: витрата на реалізовану продукцію, виторг від реалізації продукції, обсяг і джерела фінансування, що намічаються на планований рік інвестицій, грошові накопичення, амортизаційний фонд; потреба в оборотних коштах і джерела її покриття; розподіл і використання прибутку; взаємовідносини з бюджетом і банками; платежі у федеральний і територіальний дорожні фонди й ін. Без фінансового планування не можна досягти того рівня управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, який забезпечує йому успіх на ринку постійного вдосконалення матеріальної бази, соціальний розвиток колективу, бо ніякий інший вид планування не може мати для підприємства такого узагальнюючого, глобального значення.

Фінансове планування сприяє виявленню внутрішніх резервів підприємства, дотриманню режиму економії. Це виявляється в тому, що воно, по-перше, націнює на найефективніше використання виробничих потужностей, підвищення якості продукції; по-друге, виконання планів з прибутку й інших фінансових показників (наприклад, розміру амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів) можливе за умови дотримання планових норм затрат праці та матеріальних ресурсів; по-третє, обсяг фінансових ресурсів, визначений планом, не дає змоги підприємству створювати надмірні запаси матеріальних ресурсів, робити позапланові капітальні вкладення.

Значення фінансового планування полягає в тому, що воно дає можливість визначити життєздатність проекту підприємства за умов конкуренції і є інструментом одержання фінансової підтримки від зовнішніх інвесторів. Основними завданнями фінансового планування на підприємстві є:

- забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності необхідними фінансовими ресурсами;
- установлення раціональних фінансових відносин із суб'єктами господарювання, банками, страховими компаніями;
- визначення шляхів ефективного вкладення капіталу, оцінка раціонального його використання;
- виявлення та мобілізація резервів збільшення прибутку за рахунок раціонального використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів;
- здійснення контролю за утворенням та використанням платіжних засобів.

Розрізняють наступні етапи розвитку фінансового планування (рис. 1):



**Рис. 1. Етапи фінансового планування підприємств [7].**

Отже, п'ятиетапний процес планування передбачає прийняття рішень і здійснення заходів, які на кожній стадії планування впливають на майбутнє підприємства. Тобто необхідно постійно на кожному етапі фінансового планування враховувати нову інформацію.

На нашу думку, проблемами фінансового планування на підприємствах є:

- непристосованість більшості облікових і звітних документів для фінансового аналізу;
- переважання витратного методу ціноутворення;
- не завжди проводиться аналіз беззбитковості продажів;
- відсутність можливості визначення потреби у фінансуванні діяльності підприємства через не доведення загальноекономічного планування до фінансового;
- прозорість планів для керівництва;
- відрив довгострокових планів від короткострокових;
- реалізація планів;
- комплексність.

Вирішення наведених проблем створить умови для розвитку й ефективного функціонування бізнесу, а також сприятиме перетворенню підприємництва в одну з рушійних сил на шляху до ринку [5, с. 51].

Слід зазначити, що в сучасних ринкових умовах діють фактори, що обмежують використання фінансового планування на підприємствах, а саме:

- 1) високий ступінь невизначеності на українському ринку, пов'язаний з існуючими глобальними змінами у всіх сферах громадського життя;
- 2) відсутність ефективної діючої нормативно-правової бази в сфері внутрішньофірмового фінансового планування;
- 3) обмеженість фінансових можливостей для здійснення фінансових розробок у галузі планування на підприємствах;
- 4) недовіра керівників підприємств до методів і прийомів фінансового планування [2, с. 74].

Дуже часто на підприємствах не формується плановий баланс і не аналізується його структура, не прогнозується динаміка зміни фінансової стійкості й ліквідності. Відсутність такого аналізу на етапі довгострокового планування істотно знижує його ефективність як інструменту управління підприємством. Фінансовий план лише тоді стане реальним інструментом управління компанією, коли його виконання можна буде оперативно контролювати [6].

А. Равенков вважає, що найважливішим елементом забезпечення фінансової стійкості підприємства та вирішення проблем, пов'язаних із процесом планування у короткостроковому періоді, є система бюджетування [7].

Процес бюджетування – це цикл із прямим (від розроблення стратегії до складання планів і контролю за їх виконанням) і зворотним (від оцінки результатів виконання до коригування планів) зв'язками. Кінцевим результатом процесу планування є розроблена система довгострокових, поточних і оперативних планів. План містить основні параметри діяльності підприємства в цілому, його підрозділів і філій, які мають бути забезпечені фінансовими ресурсами до кінця планового періоду [7].

У практиці більшості українських підприємств процеси фінансового планування і бюджетування є неефективними з декількох причин, у число яких входять концептуальні помилки, неузгодженість із процесом стратегічного планування, технологічні обмеження інструменту, обраного для реалізації фінансового планування. Зростаючий ступінь невизначеності інформації та нестабільності зовнішнього середовища призводять до того, що реалізація фінансових планів відбувається за непередбачуваних умов [3, с. 132].

Але крім проблем, які пов'язані з процесом планування відповідно до системи бюджетування, існують і такі переваги:

- за умов щомісячного розроблення бюджетів структурних підрозділів підприємства більш реальним стає визначення обсягів та структури доходів і витрат;
- зменшуються витрати робочого часу персоналу економічних служб підприємства за рахунок мінімізації кількості показників бюджету;
- значну самостійність отримують структурні підрозділи у витратах коштів на оплату праці в межах затверджених бюджетів;
- раціонально використовуються фінансові ресурси підприємства.

Таким чином, реалізація бюджетування дає можливість підприємству в діючих умовах організувати фінансове планування всієї виробничо-господарської діяльності, спрогнозувати рентабельність і прибутковість, оптимізувати цільові показники фінансово-економічної діяльності. На основі використання інформаційних технологій, рішення цих проблем можна здійснити більш ефективно [4].

**Висновки.** Отже, підсумовуючи наше дослідження, можна стверджувати, що на сьогодні фінансове планування є одним із альтернативних фінансових інструментів, яке використовується підприємствами для налагодження фінансової діяльності та підвищення власної рентабельності й платоспроможності як одних із найбільш важливих показників

міцного фінансового стану суб'єкта господарювання.

Але слід відмітити, що нині, не дивлячись на велику кількість інформації з фінансового планування і збільшення кількості кваліфікованих спеціалістів, система планування діяльності на українських підприємствах не позбавлена ряду серйозних проблем і недоліків.

**Список використаних джерел**

1. Бурлаков О. О. Становлення фінансового планування підприємств в Україні / О. О. Бурлаков // Вісн. Житомир. держ. технолог. ун-ту. – 2012. – № 1 (59). – Ч. 2. – С. 251-253.
  2. Гузенко О. П. Фінансове планування на промислових підприємствах / О. П. Гузенко // Фінанси України. – 2003. – № 11. – С. 73-76.
  3. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. – К. : Знання – Прес, 2004. – 424 с.
  4. Зінь Е. А. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / Е. А. Зінь, М. О. Турченко. – К. : Професіонал, 2004. – 310 с.
  5. Кірсанова Т. О. Проблеми та перспективи фінансового планування на підприємстві / Т. О. Кірсанова, Н. А. Дьяченко // Вісн. СумДУ (Серія “Економіка”). – 2011. – № 4. – С. 48-57.
  6. Малік Л. В. Проблеми фінансового планування і бюджетування / Л. В. Малік, К. І. Павлова. – К. : Знання. – 2008. – 367 с.
  7. Равенков А. Фінансове планування на підприємстві / А. Равенков // Проблеми теорії та практики управління. – 2006. – № 4. – С. 72-78.
-